

KATSKIĻU ATSKAŅAS

3x3 Katskiļos avīze #1

2018. g. 14. augustā

Ko dziedāšu, ko runāšu,
Svešu zemi staigādama?
Dziedāš' pate savu dziesmu,
Runāš' savu valodiņu.

Šūn, māmiņa, man krekliņu,
Liec pusīti tēraudiņa,
Lai tas man guni meta,
Svešu zemi staigājot.

Šī gada tēma radās ļoti viegli, zinot, ka šī ir Latvijas simtgade – Latviskā identitāte 100 gadus. Sāku pārdomāt manu pašu latvisko identitāti. Kur tā radusies? Noteikti ģimenē! Manu vecāku un vecvecāku iespaids uz visām mūsu ģimenes izvēlēm. Vai runājam latviski? Vai protam latviešu dziesmas?

Atbilde uz abiem jautājumiem laimīgā kārtā ir „jā!”
Mana latviskā identitāte visdziļāk saistās ar ģimeni un dziedāšanu.

Tad domāju par lektoriem. Pirmo iedomājos Janīnu Kursīti. Kad viņai aizrakstīju lūgumu atbraukt mums pastāstīt par latvisko identitāti kopā ar vēsturnieku Robertu Ķipuru, atbildi saņēmu 10 sekunžu laikā. „Jā!” Arī biju redzējusi sabiedriskos mēdijos informāciju par grāmatu, 100 gadi ārpolitikā un diplomātijā, kuras redaktors bija Andris Sprūds, ko aicināju mums piedoties Katskiļos. Viņš arī bija gatavs braucējs!

Mana iecere mūsu šī gada nometnei ir ka visi dalībnieki padomās par savu latvisko identitāti, kā tā izpauzās, kā viņi to piekopj. Paldies jums visiem par atbraukšanu!

Helēna Vīksniņa

Vai Tev labāk patīk pīrāgi, vai piparkūkas?

Dūraiņi vai pirkstaiņi?

Jūra vai mežs?

Kuŗš gada laiks?

Un kāpēc?

Kas ir Tava mīļākā tautas dziesma?

Tie bija jautājumi, ar kuriem vakaru programmu vadītāja Māra Ast mums palīdzēja šogad vienam ar otru iepazīties. Katram bija jānostājās pie grupas, kur jutās piederīgs. Kad atradām līdzdomātājus tautas dziesmās, tad neatlika nekas cits kā tās sākt dziedāt. Tā jau nodziedājām pirmās sešas no tām 100 dažādām latviešu dziesmām ko taisāmies šonedēļ Latvijas simtgadei par godu nodziedāt.

Pēdējais uzdevums bija nosēsties alfabētiski pēc vidējiem vārdiem, un tiem kam tādu nebija, tie varēja izvēlēties kādu pēc patikas. Apmēram trešai daļai no nometnes nebija doti vidējie vārdi un visinteresantāko vārdu izvēlējās Maija Medne – Eifrozija.

Tad nometnes vadītāja Helēna iepazīstināja visus ieviržu, starp ieviržu, rokdarbu, un citus vadītājus, kas pastāstīja ko katrs taisās savā nodarbībā darīt.

Būs interesanta nedēļa.

Pirmās dziesmas:

1. Tumša nakte, zaļa zāle
2. Lakstīgala kroni pina
3. Pūt vējiņi
4. Tek saulīte
5. Ej saulīte drīz pie Dieva
6. Trīcēj kalni, skanēj meži

1910—Rozentāls

1933—Strunke

1938

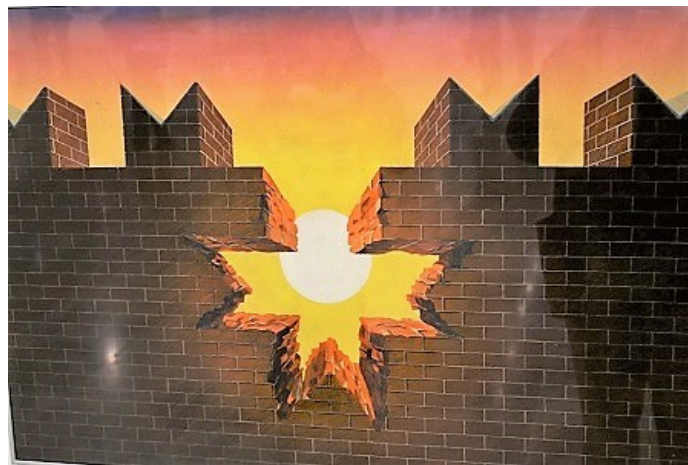
1940—pēdējie brīvvalstī

bija paredzēti izlikšanai publiskā vidē, līdz ar to plakāti atspoguļo laiku mainību simts gados.

Plakāti atspoguļo latvisko identitāti simts gadu gājumā

Janīna Kursīte

Latviskās identitātes ievirzē tika stāstīts par to kā latvisko identitāti ietekmējuši plakāti. Pirmās brīvvalsts laikā Dziesmu svētku, bet arī politiskajos plakātos bieži izmantoti latviskie raksti – auseklīši, saulītes, zalkša zīmes, arī Lāčplēša tēls. Padomju laiku plakātos mēģināts latviešus ievilināt lamatās attēlojot figūras tautas tērpos, bet ar padomju simboliku, piemēram vainadziņiem, kas rotāti padomju karoga krāsās. Kad 1980tos gados sākās atmoda Latvijā, plakātos bieži tika attēlota Lielvārdes, auseklīša un citas spēka zīmes. Plakātiem bija milzīgs spēks, jo tie

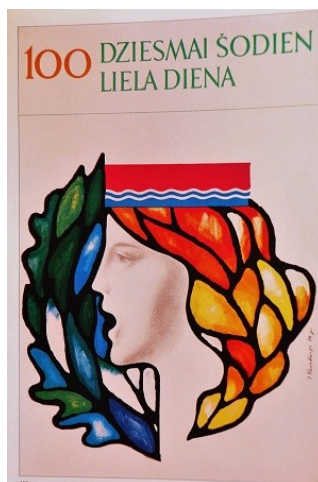
1988 Vilnis Pīķis

1948—trimdā

1950—Liepājā

1973—Dziesmu svētku simtgadei

2017—Baltimorā

Ārzemēs dzīvojošo latviešu latvisko identitāti atspoguļo LaPa muzejs

Jau kopš 2005. gada Maija Hinkle 3x3 nometnēs ir vadījusi "Trimdas vēsture dzīves stāstos" ievirzi. Viegli redzēt kā šie mutvārdu vēstures projekti bijuši pirmsākumi Latvieši Pasaulē (LaPa) muzejam, kas izveidojās 10 gadu atpakaļ inspirējoties no norvēģu emigrācijas muzeja.

Šogad LaPa muzejs var lepoties ar vairākiem lieliem projektiem. Iznākusi grāmata *Nyet, nyet, Soviet* – par pret-padomju pretestības kustību trimdā un izveidotas divas lielas izstādes – *Es (arī) esmu latvietis* un *Stāstu sega*.

Maija pirmdienas vakarā mums visvairāk stāstīja par *Es (arī) esmu latvietis* izstādi Latvijas nacionālā bibliotēkā, kur arī atrodas LaPa fiziskais krājums un ik mēnesi izstāda kādu citu priekšmetu no LaPas krājumiem. Izstāde atspoguļoja ārzemēs dzīvojošo latviešu latvisko identitāti un to iekārtoja zināmās dimensijās – personīgā (izskats, pilsonība, valoda, senči), vides (ēdiens, mājas iekārta, apkārtnē), kopienas (svētki, dziesmu svētki, latviešu īpašumi) un simbolu (māte Latvija, Brīvības piemeklis, tautas tērpi, zeme). Tur parādījās mums tik svarīgi priekšmeti - rupjmaize, pīrāgi, tautiskas sedziņas, grāmatas, ziedi, tautiskas lelles, u.c. Klausījāties uz citātiem no mums pazīstamiem cilvēkiem.

Stāstu sega bija milzīgs projekts, vācot segas kvadrātiņus no latviešiem visā pasaulē. Savākti 997 kvadrātiņi no visiem apdzīvotiem kontinentiem. Arī mēs 3x3 nometnēs piedalījāmies gatavojot savus kvadrātiņus pagājušajā vasarā. Aija Abena projektu koordinēja, kvadrātiņus salika uz Nacionālās bibliotēkas grīdas, šuvējas sašuva, un tika izveidots

multi-mēdijas meklētājs, kur atrodams katra kvadrātiņa stāsts. Izstāde tagad ceļo pa Latviju un aizkustina skatītājus. Diemžēl tā pie mums laikam neatceļos, jo esot par trauslu.

MBz

Ko darīt ar grāmatām?

Vakara gaitā redzējām, ka latviešiem mīlas ir grāmatas, bet tad kāds prasīja—ko darīt ar visām tām grāmatām, kas mums katram ir mājās, ja jaunākā paaudze un mēs paši tās vairs nelasām.

Es esmu bibliotēkare, kas pašlaik strādā savas universitātes bibliotēkā un redz kā tur likvidē grāmatas un periodiku, kas zinātniski novecojušas, kas tagad meklējamas elektroniski. Es 15 gadus krāju grāmatas un arhīvus Latviešu studiju centrā Kalamazū un tagad strādāju ar ALA kultūras nodaļu pie Latvian Cultural Salvage, kur mēģinām risināt latviskās kultūras mantojuma jautājumus. Varu norādīt kas pie šā strādā jūsu rajonā.

Latvieši bija lieli lasītāji un katram mājās bija grāmatas. Tās savu funkciju ir izpildījušas. Mēs esam atbalstījuši latviešu rakstniekus, izdevējus, veidojot kopīgu kultūru. Latvijas bibliotēkas ir apgādātas. Ir dažas grāmatas, kas vēl ir lielā pieprasījumā, piemēram tautas tērpu, jostu, cimdu grāmatas, kā arī vēstures grāmatas. Mums jāsadarbojas ar jauniem vēsturniekiem Latvijā. Citādi, lielāko daļu var mest prom. Ja ir līdzekļi tās var pārsūtīt uz Latviju, piemēram labdarības organizācijai Otrā Elpa (elpa@otraelpa.lv vai stabu@otraelpa.lv), vai Daugavas Vanagiem, bet tikai tīras, labā stāvoklī grāmatas, ko vēl prieks ņemt rokā. Daži ir atraduši ņēmējus Īrijā, vai kādos aprūpes namos. Ir arī novadpētniecības intereses, bet tiem jāšūta saraksti. Par arhīviem nākamā avīzē. — Maira Bundža

Iepazīsties ar nometnes dalībniekiem, kas kandidē saeimā!

Šī gada 6. oktobrī notiks Saeimas vēlēšanas. Rietumos dzīvojošiem tautiešiem varētu būtu neskaidrs par ko balsot, jo partiju ir daudz un informācijas trūkst. Taču 3x3 dalībnieku vidū ir divi Saeimas kandidāti – Aija Abene un Janīna Kursīte ar kuriem var parunāt par vēlēšanām.

Aija Abene kandidē politiskā partijā **Attīstībai Par!**, kas ir trīs partiju koalīcija. Koalīcijas pamatnostādnes ir demokrātiska, iekļaujoša, taisnīga un tiesiska valsts ar skatu uz Eiropu. Aija kandidē Rīgas novadā un pēc numura ir 22. sarakstā.

Aija jau 14 gadus dzīvo Latvijā un ir darbojusies pārsvarā izglītības laukā – gan dažādās skolās (ieskaitot Liepājas universitāti) gan Okupācijas muzejā kā Stūra mājas vadītāja. Pirms pārcelšanās uz Latviju, viņa aktīvi darbojās latviešu sabiedrībā ASV, Kanadā un Eiropā un tagad pazīst gan rūpes ārzemēs dzīvojošiem latviešiem gan problēmas, kas skar Latvijas sabiedrību.

Šīs, 13. Saeimas vēlēšanas ir it sevišķi svarīgas ņemot vērā dažnedažādus notikumus pasaulē, kas varētu graut demokrātijas pamatus. Aija aicina visus braukt uz tuvāko vēlēšanas iecirkni 6. oktobrī un paņemt līdzi visus radus un draugus.

Ja vēlaties uzzināt vairāk par Attīstībai Par!, meklējiet lapu Facebook: <https://www.facebook.com/Attistibai.Par/>

Nacionālajā apvienībā ir daudz rosīgu jauniešu, par ko man ir prieks.

Tas nozīmē, ka latviešu valodas un kultūras lietas netiks atstātas novārtā. Nacionālā apvienība rūpējas arī par to, lai Latvijā tiktu pienācīgi atbalstītas daudzbērnu ģimenes un, lai skolās beidzot notiktu pāreja uz

latviešu valodu. Pati esmu Saeimā kopš tās 9. sasaukuma. Mans atbildības lauks ir izglītība, kultūra, zinātne, patriotiskā audzināšana. Saeimā ir neapšaubāmi jāienāk jauniem cilvēkiem – enerģiskiem, ar idejām par Latvijas nākotni. Bet jābūt arī kādiem no vecākās paaudzes, kas rūpējas par pensionāriem. Lielai daļai no viņiem vajadzīgs sociāls atbalsts, ko ne vienmēr spēj saprast gados jauni cilvēki. Man arī rūp latviešu diasporu labklājība un tas, lai nepārtrūktu saiknes starp tiem kas dzīvo ārpus Latvijas un Latvijā.

Lai tēvzeme nenonāktu atkal austrumlāča ķetnās, mīlie tautieši, jums ir jāpiedalās vēlēšanās!

Janīna Kursīte

Variet droši uzrunāt gan Aiju gan Janīnu par vēlēšanām un uzdot jautājumus.

Dziedāšana

Šogad dziedāšanā dzied visiem pazīstamas dziesmas un Māra Ast pieraksta sarakstā, lai līdz nedēļas beigām sasniegtu 100. Var redzēt cilvēku sejās sajūsmu, kad dziedam īpaši iemīlotu dziesmu. Pirmdien dziedāšanā nodziedātās dziesmas:

Es redzēju jūrīnāi
Lācītis ir bēdīgs
Zaļā krūze
Div' pļaviņas es nopļāvu
Bēdu manu lielu bēdu
Sarkandaiļa roze auga
Mazs bij' tēva novadiņis
Stādīju ieviņu
Dzied gailīti, vai nedziedi
Strauja, strauja upe tecēj'
Kur tu skriesi, vanadziņi
Upe nesa ozoliņu

Ziedi, ziedi rudzu vārpa	Še, kur līgo priežu meži
Dzegūze kūko, dzied lakstīgala	Rīga dimd
Jūriņ prasa smalku tīklu	Caur sidraba birzi gāju
Nu, ar dievu, Vidzemīte	Puiši, puiši, kas tie puiši
Sijā auzas, tautu meita	Nāk rudentiņis

Latvijas diplomātija un ārpolitika pēdējos 100 gados

Andris Sprūds ir Latvijas Ārpolitikas institūta direktors un Rīgas Stradiņa universitātes profesors, kas mums šonedēļ stāstīs par diplomātiju un ārpolitiku.

Pirmdienas ievadā pārrunājām vēsturē svarīgus notikumus, kas iespaidoja Latvijas ārpolitiku un diplomātiju. Tā konstatējām, ka daudz svarīgu notikumu atgadījās tieši augustā.

Zīmīgi un svarīgi datumi Latvijai augustā

- 8. augusts – 2008 – Sākās Krievijas – Gruzijas karš
- 11. augusts – 1920 – Latvijas – Padomju Krievijas līgums
- 13. augusts – 1934 – Ulmaņa runa "Klausieties vēstures soļos"
- 15. augusts – 1919 – Polijas Vislas brīnums, kad poļi izglāba Latviju sakaujot bolševiku armiju
- 21. augusts – 1991 – Latvijas defakto atzīšana – faktiskā neatkarība
- 22. augusts – 1925 – Zigfrīds Meierovics iet bojā auto katastrofā
- 23. augusts - 1939 -Molotova-Ribentropa pakts; 1989 – Baltijas ceļš

Mūsu un Latvijas mīlas dzeja 100 gados

Sarunas tēma pirmā mīlestība, dalībnieki stāsta par savu pirmo mīlestību un lasām klasisko mīlas dzeju. Savas mīlas stāstu izstāstīja un kārtoja baltos ziedus kā mīlestības simbolu. Attēlā redzama Rita Gāle.

Kā sidraba
miglā zilā zibsnī
pazudusī
Gaismas Pils
no kuŗas vēl
skan naktī vēlu...
veļi – laimi zvanot
slēpušies rūgtos
sērmūkšļu dūmos.

Sniedze Ruņģe

Cik trīsreiztrīsnieces vajadzīgas, lai ieliktu
segu pārvalkā?

Četras,
un vienu
kas visu
dokumentē.

Anda
Spalviņa

Daiļrade 2018

3x3 tirdziņš atvērts katru dienu Pirmajā mītnē
no 1-2 un no 5:30-6:15, sestdien no 10-12, 1-2

Piedalās:

Maira Dižgalve – auskari un kakla rotas
LaPa Muzejs un Maija Hinkle – grāmatas
Maija Laiviņa – koka darbi un rokdarbi
Taina Laiviņa – kartītes
Austrijs Mangulis – T-krekli, jakas, tank tops
Aina Priedīte – kartītes & ierāmēti darbi
Andris Rūtiņš – grāmatas & rotas
Anda Spalviņa – prievītes un rokassprādzes

Birojā var nopirkt 3x3 T-krekļus,
vestes, jakas, krūzes, somas,
„stadium seats.”

Cenas no \$5 līdz \$40.

Kopbilde uzņemsim trešdien pirms pusdienām 11:45

Dzirdēts, redzēts, novērots:

“Tevi gan es te necerēju satikt.”

Nodibināta Brīvprātīgo grēcinieku starp starp ievirze,
kas taisās spontāni satikties.

Pirmā diena 3x3 bija lietaina un pat vēsa.
Ceram uz saulainām dienām.

Sirsnīgi pateicamies mūsu ziedotājiem!

Ņujorkas ev. lut. draudze \$250

Inta Zobs \$200

Ivars & Silvija Mežgailis \$50

Rita Gāle \$20

**Pateicamies Latvijas Republikas Kultūras Ministrijai
par 3x3 nometnes atbalstu ārzemēs lektoru ceļa
naudas segšanai.**

3x3 mājas lapa— www.3x3.lv

Redaktore: Maira Bundža

Foto: Dzintra Alversone, Maira Bundža, Janīna Kursīte, Anda Spalviņa.

Avīzes galva: Austrijs Mangulis

Korektore: Maija Meirāne un Māra Vīksniņa.